

KAJ JE SODOBNA SPLOŠNA KNJIŽNICA ?

***IN KAJ POTREBUJEJO TER PRIČAKUJEJO NJENI OBISKOVALCI :
TRENDI, PRIMERI, VZORI***

Mag. Matjaž Eržen

KNJIŽNICA IVANA TAVČARJA ŠKOFJA LOKA

„V mednarodnih merilih obstajajo mesta, ki na indeksu kvalitete bivanja dosegajo najvišje ocene. To so mesta, ki imajo novo ali pa so obnovili staro splošno knjižnico.“

Rasmussen, C. and Jochumsen, H. (2009): The fall and rise of the physical library. – BOBCATS Symposium

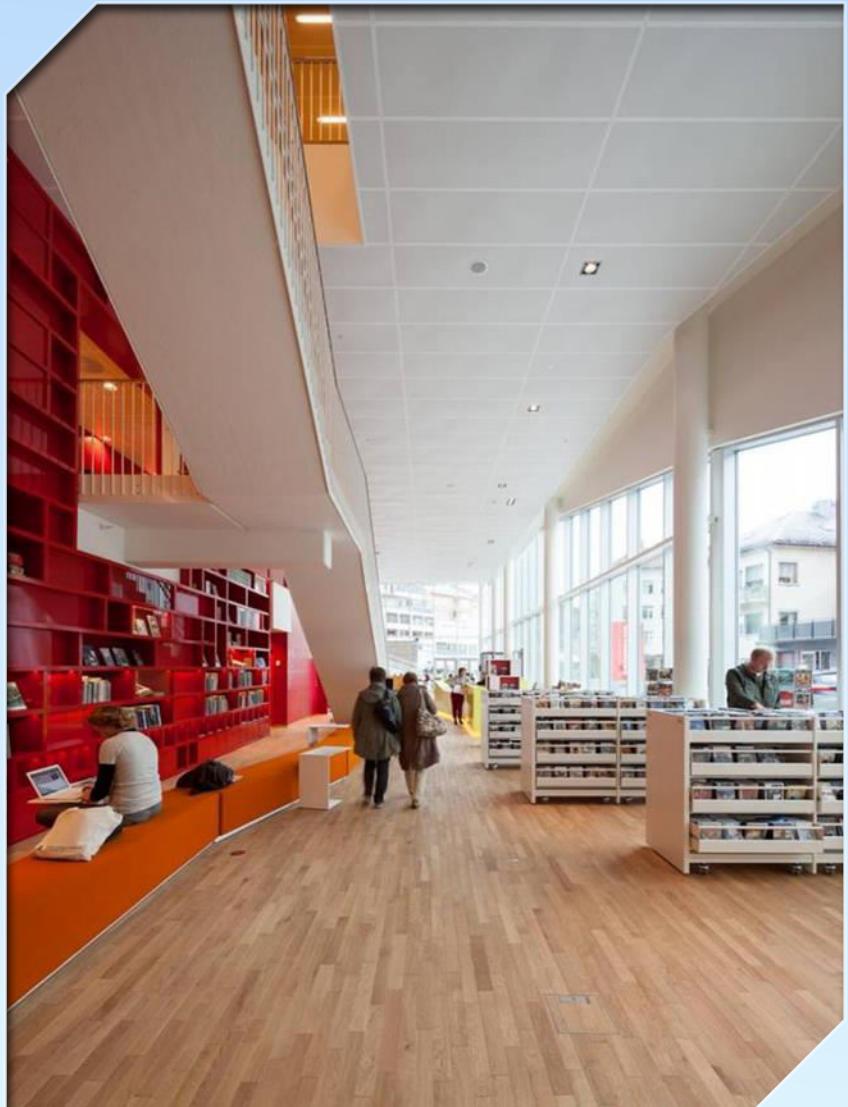
Projekt nove splošne knjižnice v Škofji Loki; Ravnikar-Potokar, arhitekturni biro, 2012

„... še vedno obstaja jasna potreba po sodobnih, nevtralnih in fleksibilnih prostorih, kjer imajo prebivalci vseh starosti prost dostop do sveta znanja, do katerega dostopajo s pomočjo za to usposobljenih strokovnjakov - knjižničarjev.“

Independent Library Report for England, DCMS, 2014; str. 5

Foto – splet: Knjižnica Grosuplje

Ljudje se bodo vedno želeli srečevati v nevtralnih prostorih,
....prostорih, kjer se združujeta intimnost odnosov in ustvarjalnosti.

ugotavlja britanski psihoanalitik Winnicott.

foto - spleť :Molde bibliotek (Norveška) - <https://librarybuildings.info/norway/molde-library>

1. Knjižnica kot **infrastruktura**

- ...knjižnica kot mreža infrastruktur družbe (arhitekturne, tehnološke, socialne, epistemološke, etične, ...).

Shannon Mattern: *Library as infrastructure*

2. Knjižnica kot **platforma**

- dojemanje knjižnice kot ....infrastrukture – platforme, ki je trajna in povsod navzoča kot ulice in trgi mesta.

Shannon Mattern: *Library as infrastructure*

foto – splet: Brutalist library building at Macquarie University - MUSE

KAJ JE SODOBNA SPLOŠNA KNJIŽNICA - 5

3. Knjižnica kot **družbena infrastruktura**

- „...90% anketirancev izjavlja, da bi zaprtje lokalne knjižnice imelo vpliv na njihovo skupnost,....“

Shannon Mattern: *Library as infrastructure*

4. Knjižnica kot **tehnološka in intelektualna infrastruktura**

- Knjižnice izražajo naravno povezanost s kulturo.

Shannon Mattern: *Library as infrastructure*

foto-splet: Mestna knjižnica Velenje

5. Branje kot infrastruktura

- Knjižnice naj ostanejo osredotočene na izvajanje svojega trajnega kulturnega poslanstva in ciljev.
- Knjižnica je infrastruktura, ki (preko branja) podpira naše skupne intelektualne in etične cilje.

Shannon Mattern: *Library as infrastructure*

foto-splet: čitalnica NUK, Ljubljana

KAJ JE SODOBNA SPLOŠNA KNJIŽNICA - 7

Splošna knjižnica je VEČ kot le informacija ali vsebina!

... je javni prostor, kjer se združujejo prebivalci nekega okolja, z namenom izmenjave znanj, idej, izkušenj in vzdrževanja človeškega dostojanstva.

Richard Watson: **Novel spaces : the future of UK public libraries.**-

foto: Almere, Nizozemska 2017

KAJ JE SODOBNA SPLOŠNA KNJIŽNICA - 8

Ko sem vprašal svoja sinova stara 15 in 18 let, kakšno prihodnost imajo splošne knjižnice, sta mi odgovorila „Nobene“.

**... splošne knjižnice bodo preživele spremembe,
če bodo prepoznale in spremenile svojo vlogo.**

*...in če bodo to prepoznali njihovi ustanovitelji.
(opomba M.E.)*

,,Frail, Fatal, Fundamental : The future of public libraries Mark Norman. -

foto: Almere, Nizozemska 2017

KAJ JE SODOBNA SPLOŠNA KNJIŽNICA - 9

... splošna knjižnica kot „tretji prostor“ lokalne skupnosti ... je srce lokalnega družbenega in družabnega življenja.

„Frail, Fatal, Fundamental : The future of public libraries“ Mark Norman.

foto: Hoofddorp, Nizozemska 2017

KAJ JE SODOBNA SPLOŠNA KNJIŽNICA - 10

Opažamo premik pri načrtovanju stavb knjižnic s smeri načrtovanja za prostor zbirke in opreme, **v smer oblikovanja za uporabnike, skupnost in inovacije.**

The four spaces – a new model for the public library (Copenhagen, 2014)

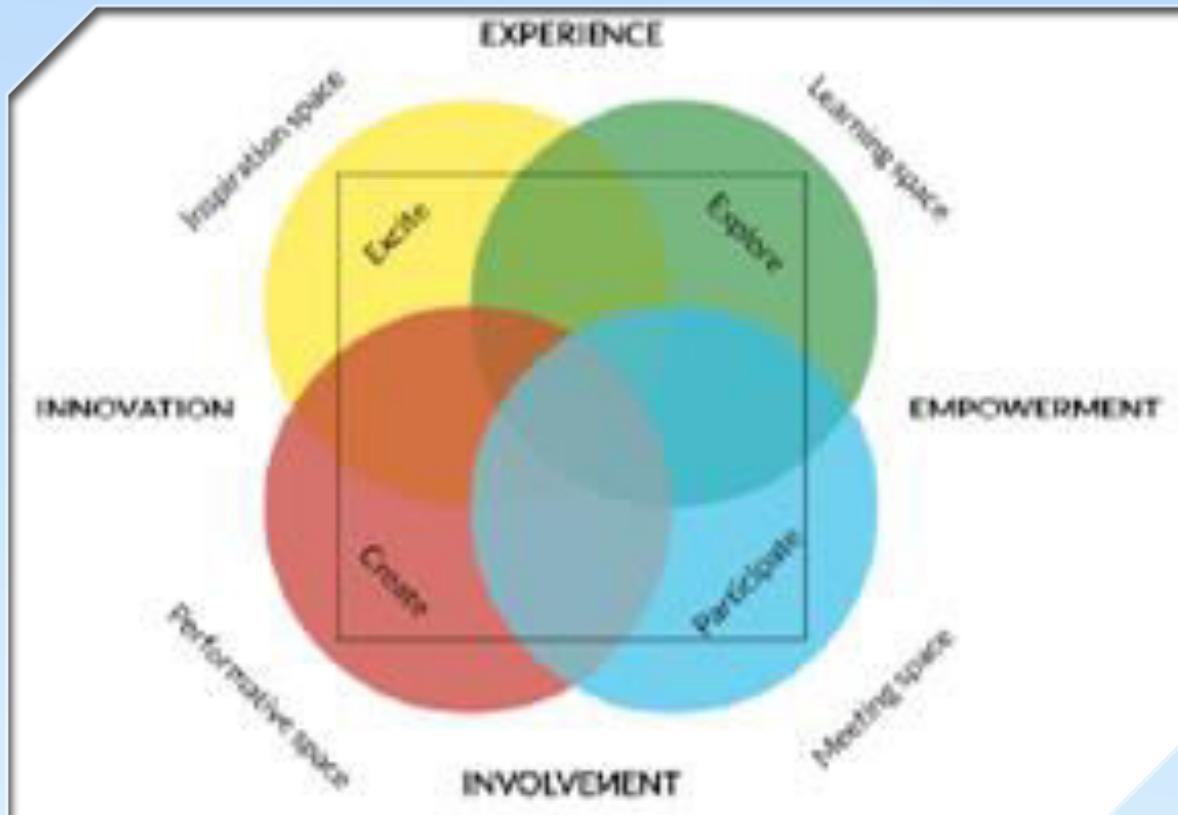
foto – spleť: Mestna knjižnica Kranj

Premik od oblikovanja stavb s fiksнимi prostori , k **oblikovanju prožnejših prostorov**, ki se lahko uporabljajo za različne namene in različne skupine obiskovalcev.

The four spaces – a new model for the public library (Copenhagen, 2014)

foto – splet: Knjižnica Brežice

splet: The four spaces – a new model for the public library (Copenhagen, 2014)

The four-space model was developed by: Dorte Skot-Hansen, Casper Hvenegaard Rasmussen and Henrik Jochumsen. Illustration:
Aarhus Library

SPLOŠNA KNJIŽNICA - MODEL ŠTIRIH PROSTOROV

splet: <http://modelprogrammer.slks.dk/en/challenges/zones-and-spaces/>

SPLOŠNA KNJIŽNICA – PREPLET PROSTOROV IN ŠTIRIH RAZLIČNIH PODROČIJ:

1. PROSTOR UČENJA, 2. PROSTOR NAVDIHA,
3. PROSTOR SREČEVANJ, 4. PRIREDITVENI PROSTOR

foto: Hoofddorp, Nizozemska 2017

...ODPRT IN PRILAGODLJIV PROSTOR,...

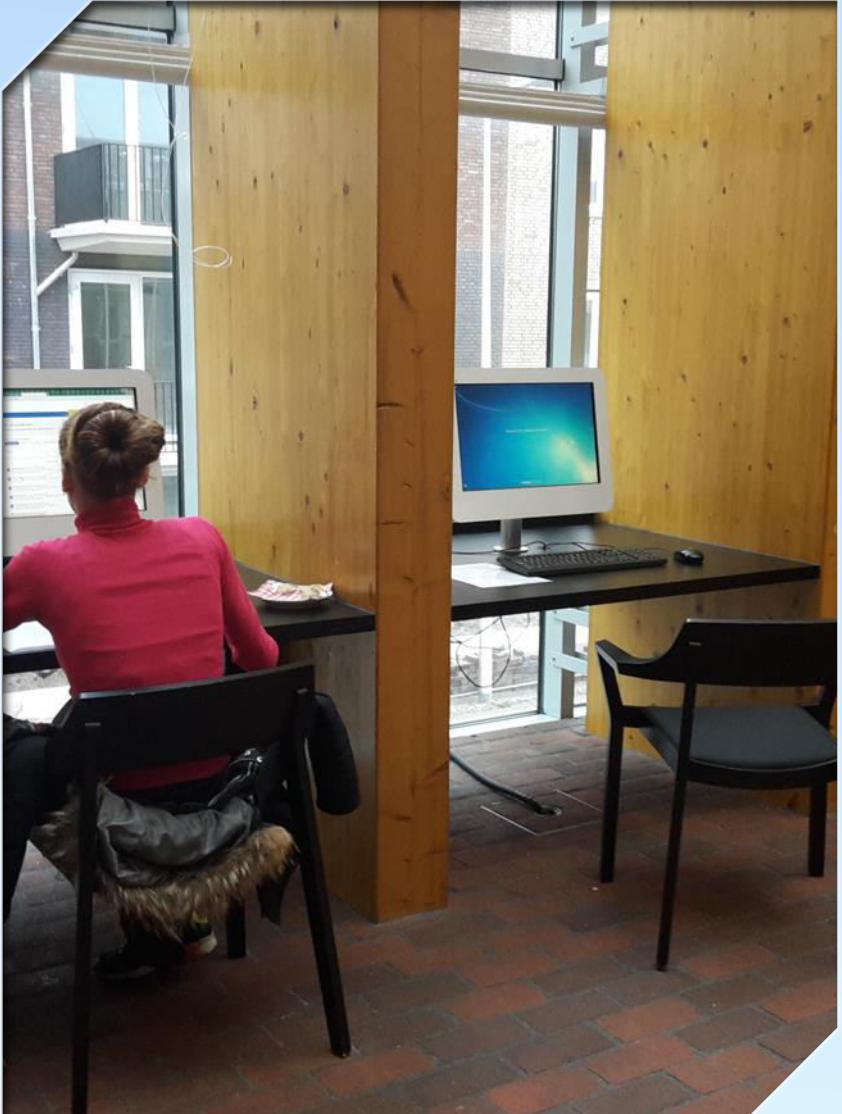
foto: Aarhus, Danska 2015

...PROSTOR ZA SPROŠČENO DRUŽENJE IN DELO,...

foto: Aarhus, Danska 2015

...PROSTOR ZA POGOVORE, ...

KAJ JE SODOBNA SPLOŠNA KNJIŽNICA - 17

...PROSTOR ZA SAMOSTOJEN ŠTUDIJ...

foto: Spijkenisse boekenberg, Nizozemska 2017

foto – splet: <https://modelprogrammer.slks.dk/en/challenges/zones-and-spaces/the-learning-space/>

...TIHI PROSTORI ZA ŠTUDIJ...

foto – splet: Knjižnica Brežice

...PROSTOR ZA PRIREDITVE, IZOBRAŽEVANJA, PREDAVANJA, ...

foto – splet: <https://modelprogrammer.slks.dk/en/challenges/zones-and-spaces/the-makerspace/>

...PROSTOR ZA DELAVNICE IN IZOBRAŽEVANJA,...

Kaj je sodobna splošna knjižnica - 21

Foto – splet: <https://modelprogrammer.slks.dk/en/challenges/zones-and-spaces/the-library-as-an-inspiration-space/>

...PROSTOR ZA OBISKOVALCE IN GRADIVO... - 1

Foto: Aarhus, 2017

...PROSTOR ZA OBISKOVALCE IN GRADIVO... - 2

...PROSTOR, KJER preprosto „SAMO SI“.

foto: Birmingham, Anglija 2014

KAJ JE SODOBNA SPLOŠNA KNJIŽNICA - 24

Obstajajo prostori, ki pripadajo javnosti, kjer vsak lahko zastavi vprašanje ali samo tiho obsedi, ne da bi ga kdo vpraševal po razlogih. Splošne knjižnice so zato temeljni kamni v zgradbi družbene vključenosti demokratične družbe.

They are places that belong to the public, where the public can ask questions or just sit quietly with nothing being asked of them in return. Public libraries are keystones in the building blocks of social cohesion and in a democratic society. (R. Watson)

foto – splet: Sant Gervasi – Joan Maragall library, Barcelona

Seznam gradiva:

uporabljeno:

- <https://modelprogrammer.slks.dk/en/> . - spletni vir
- Richard Watson: **Novel spaces : the future of UK public libraries.** - spletni vir: <https://www.nowandnext.com/>
- Shannon Mattern: **Library as infrastructure.** – spletni vir: <https://placesjournal.org/>
- Mark Norman: **Frail, fatal, fundamental : the future of public libraries.** – Public library quarterly, 31/2012
- Henrik Jochumsen, Casper Hvenegaard Rasmussen, Dorte Skot-Hansen: **The four spaces – a new model for the public library.** – New library world, 2012/11-12

ostalo gradivo:

- Silva Novljan, Robert Potokar: **Načrtovanje gradnje in opreme knjižnic.** – Ljubljana, 2003
- Ellen O'Hehir, Sue Reynolds: **Highways and byways : future directions for Australian public libraries.** – The Australian library journal, 2015/4
- Les Watson, Jan Howden: **UK projects and trends.** – Facet publishing, 2013
- Mogens Vestergaard: **Modern libraries : moving from transaction to a relational library.** – spletni vir – princh (2018)
- Donald A. Barclay: **Space and the social worth of public libraries.** – Public library quarterly, 2017/4
- **Time for change : library development 2016.** – SLQ, dec 2016
- Nerida Clifford: **International public library trends.** – Aplis, sep 2003 /3
- **6 library trends of 2017 that we noticed.** – spletni vir – princh (2018)
- Maija Berndtson: „**What and why libraries?“: looking at what libraries might look like and why we still need them now and into the future.** – Library Hi tech news, 2012/4
- Svanhild Aaba, Ragnar Audunson: **Use of library space and the library as place.** – Library and information science research, 2012/s. 138-149
- **In the public interest.** – Journal of library administration, 2013/s. 451-461

J. L. Borges: "Raj sem si vedno predstavljal kot knjižnico."

HVALA !

